

Bántalmazás közfeladatot ellátó személy eljárásában bűncselekmény nyomozása

Mistreatment in the proceedings of persons entrusted with public functions – criminal investigation

Bogdány Gyula

osztályvezető, rendőr alezredes
Bács-Kiskun Vármegyei Rendőr-főkapitányság,
Bűnügyi Osztály
gyulabogdany@gmail.com

Absztrakt

Cél: A tanulmány célja, hogy rávilágítson arra, hogy egy elismert közszolgálati szakmacsoportban is kialakulhatnak olyan ártó, öngerjesztő, bűnös folyamatok, amelyeket nem lehet elszigetelt jelenségként kezelni, és visszaszorításukra nem elegendők a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési mechanizmusok kiterjesztése. Az írás a szakterület felelőseit a minőségbiztosítás fokozására, szabályrendszerének átgondolására sarkallhatja, ugyanakkor a mű nem dramatizálni, megbélyegezni akar, hanem bizonyos társadalmi anomáliák közszolgálatra vetülésére kívánja irányítani az olvasók figyelmét.

Módszertan: A tárgyalt deliktum kapcsán a cikk vázlatosan összehasonlítja néhány rendvédelmi foglalkozás és a mentőszolgálat munkájának megjelenítését a médiumokban, bemutatja a mentődolgozókra vonatkozó büntetőjogi szabályozást, az őket érintő bűncselekmények súlyát a hazai kriminálstatisztikában, a szakmacsoport sértetti veszélyeztetettségét, terhelti reprezentációját, és esetleírásban mutatja be a felelősségre vonás előkészítésének folyamatát, a nyomozás néhány bizonyítási különlegességét.

Megállapítások: A társadalmi munkamegosztásban vannak olyan felmagasztalt foglalkozások, amelyek nimbusza szinte kikezdhethetlen. A mentődolgozóké ilyen professzió. A bemutatott jogeset köznapitattitűdőknek (előítéleteség, csoportgyűlölet) a megfelelő rejtettséget biztosító bizalmi munkakörben,

A szerző a kéziratot magyar nyelven nyújtotta be. Benyújtás: 2024. 11. 29. Átdolgozás: 2024. 12. 17.
Elfogadás: 2025. 01. 08.

a mentőszállításban bekövetkezett tettelegességbe fajulását mutatja be. Általánosításra ad alapot a lelepleződés véletlenszerűsége és az elkövetői szerepek összehangoltsága. A szerző következtetése, hogy a folt nem az érintett szakmacsoport becsületén esett, az okok a társadalom mélyebb struktúráiban gyökereznek. **Érték:** A címbeírt bűncselekmény, valamint az elkövetők foglalkozása kis számban fordul elő bűnügyi statisztikában, a megállapított bűnhalmazatban pedig egyedi. A feltárt gyűlöletbűncselekmény kirívó az igen megbecsült hivatásrendben, az egészségügyben, mindemellett részét képezi a hazai kriminalitásnak, ezért a bemutatása alkalmat kínál a tanulmányozásra.

Kulcsszavak: mentődolgozók, bántalmazás, gyűlöletbűncselekmény, bizonyítás

Abstract

Aim: The aim of the study is to highlight that even in a highly recognised public service profession can be developed harmful and self-propagating criminal processes that cannot be treated as isolated phenomena and cannot be contained by extending internal crime prevention or detection mechanisms. It may encourage those responsible to step up quality assurance and rethink their system of rules. The article does not seek to dramatise or stigmatise, but to draw readers' attention to certain social anomalies that can affect the public service.

Methodology: In connection with the criminal offence under discussion, the article sketchily compares the media portrayal of some law enforcement professions and the ambulance service. It also describes the criminal law regulations applicable to ambulance workers, the proportion of the crimes involving this group in the Hungarian criminal statistics, the victim vulnerability of the profession and its representation in the media. The study also describes some special features of the investigation and the preparation for the prosecution.

Findings: In the social division of labour, there are some exalted occupations whose prestige is almost unassailable. Being a rescue worker is such a profession. This case describes the degeneration of common attitudes like prejudice and group hatred into an assault during an ambulance transport; in a situation which provides adequate concealment of such deeds. The random nature of the disclosure of the crime and the coordination between the perpetrators are generalisable. The author's conclusion is that the stain did not fall on the honour of the professional group concerned; the causes are being rooted in the deeper structures of the society.

Value: The criminal offence under discussion and the occupation of the offenders are rare in criminal statistics, but the multiple counts of offenses which occurred in this very case is unique. The hate crime that has been detected is

blatant in the highly regarded profession of health care, but is also part of the national crime pattern and therefore its presentation offers an opportunity for study and education.

Keywords: ambulance workers, assault, hate crime, evidence

Bevezetés

„*Legfőbb erkölcsi törvény a beteg érdeke*” A Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara ezzel, a mottóként választott hippokratészi idézettel vezeti be Etikai Kódexét, amely kinyilvánítja, hogy elő kívánja segíteni az egészségügyi szakdolgozókat övező közbizalom erősítését, az egészségügyi szakdolgozók megbecsülését, segíti továbbá az egészségügyi szolgáltatást igénybe vevő egyén, valamint az egészségügyi szakdolgozó emberi méltóságának és jogainak tiszteletét és védelmét ([URL1](#)).

Az Országos Mentőszolgálat (OMSZ) társadalmi megbecsülését igazolja, hogy alapítványa a személyi jövedelemadó 1%-ának felajánlásából tartósan a legmagasabb támogatásban részesülő civil szervezet ([URL2](#)).¹ A sérült, bajba jutott emberek mentésében, a betegellátásban betöltött szerepe révén működése a társadalom minden rétegében elismerést vált ki. A mentők tevékenységét illető kritikák esetiek és nem eredményeznek érdemi tekintélyvesztést, az önkorrekció hatékonyságát sikerrel kommunikálják a sajtóban ([URL3](#), [URL4](#)). Az egységes alapellátási ügyeleti rendszer működtetésének ez évi átvétele tovább növelte a szervezet munkájának társadalmi presztízsét, elismerő megítélését ([URL5](#)).

Ezzel szemben a rendvédelmi szervek egy-egy jogesetben kicsúcsosodó működési zavarai sokkal intenzívebb reakciókat váltanak ki itthon és külföldön egyaránt. 2013-ban, az Izsáki Rendőrőrsön, megbilincselve, rendőröktől elszenvedett gumibotos bántalmazásban elhunyt előállított férfi ügye országos figyelmet vont magára, ugyanakkor a büntetőjogi következményeken felül – az okok alaposabb feltárásában hiányérzetet keltve (Korinek, 2019) – csupán az őrsparancsnok és a rendőrkapitány felmentéséig terjedő személyi következményei váltak ismertté ([Bezerédi, 2016](#)). Ugyancsak kiemelt helyen tudósított a média a 2009-ben, a kaposvári börtönben a büntetés-végrehajtási intézeti alkalmazott bántalmazása miatt elhunyt fogvatartott haláláról, amelyben az

1 2022-ben az Országos Mentőszolgálat Alapítvány számára 36 ezer felajánló a személyi jövedelem adója 1%-ából 266 millió forint támogatást adott, 2023-ban 40 ezer felajánló 337 millió forintot, 2024-ben pedig közel 34,5 ezer felajánló 328 millió forintot.

eljárás a bántalmazó mellett további kilenc terhelt, közöttük a felmentett intézetparancsnok elmarasztalásával fejeződött be ([URL6](#)).

2021-ben, Londonban a COVID-járvány miatti korlátozásokra hivatkozva egy szolgáltatón kívüli rendőr elrabolt, megerőszakolt és megölt egy fiatal nőt ([URL7](#)), majd egy másikról kiderült, hogy a szervezethez tartozását felhasználva évtizedeken át szexuális bűncselekményeket követett el tizenkét nő sérelmére.² A brit közvélemény éles – utcai demonstrációkkal kísért – reakciói mellett a fővárosi rendőrség nagyarányú bizalomvesztést szenvedett, melyet igazgatójának lemondása, vezető politikusok számos nyilatkozata és rendőrségi belső reformok ígérete követett ([URL8](#)).

A mentődolgozókra vonatkozó büntetőjogi szabályozás és kriminológiai jellemzők

Hivatalos személyként a jogszabályban meghatározott körben a feladatát végző orvost,³ később a mentőszolgálat tagját⁴ a korábbi büntető kódexek is fokozott büntetőjogi védelemben részesítették. Az 1978-as Btk. vezette be a közfeladatot ellátó személy fogalmát. A közfeladatot ellátó személy elleni erőszak bűncselekménye gyakorlatilag a cselekmény passzív alanyainak felsorolásából állt, és utaló tényállásként a hivatalos személy elleni erőszak bűncselekményére irányadó szabályok alkalmazását rendelte ([Minkó-Miskovics & Ács, 2023](#)). 1999. február 28. napjától a közfeladatot ellátó személy meghatározása – egyebek mellett – az egészségügyi dolgozók körét szélesítve az értelmező rendelkezések⁵ között kapott helyet. A hatályos Büntető Törvénykönyv (Btk.)⁶ a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette⁷ elkövetőjét ugyancsak a hivatalos személy elleni erőszak büntetében meghatározott mértékben rendeli büntetni. Ezáltal, aki közfeladatot ellátó személyt jogszerű eljárásában erőszakkal vagy fenyegetéssel akadályoz, intézkedésre kényszerít, vagy eljárása alatt, illetve

2 A Sarah Everard meggyilkolása miatti közfelháborodás bátorítólag hatott Carrick rendőr büntetteinek egykori sértettjeire, akik sorban jelentkeztek az addig szégyenből, félelemből vagy a hatóságokkal szembeni bizalmatlanságból titkolt vallomásaik megtételére. Az okozati és az öntisztulási folyamatra érjeshetőleg ható összefüggéseket a szerző kérdésére megerősítette a jelenséget hazájában szakmabeliként átélő David Annets nyugállományú brit rendőrtiszt a budapesti Nemzetközi Rendészeti Akadémián (ILEA) a New Jersey Állami Rendőrkapitányok Szövetsége szervezésében 2024. júniusban megtartott irányítási és vezetési szeminárium előadója.

3 1961. évi V. törvény 156. § (1) bekezdés.

4 1978. évi IV. törvény 230. §.

5 1978. évi IV. törvény 137. § 2. pont.

6 2012. évi C. törvény.

7 Btk. 311. §.

emiatt bántalmaz, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő, csoportos, fegyveres vagy felfegyverkezve történő elkövetés esetén két évtől nyolc évig terjedő, az ilyen csoport vezetője öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A törvény a passzív alanyok körében az állami mentőszolgálat, valamint a mentésre feljogosított más szervezet azon tagját is nevesíti, aki a mentéssel és betegszállítással összefüggésben végzi tevékenységét.⁸

A 2013. július 1-én hatályba lépett Btk. vezette be a közfeladatot ellátó személyek által elkövethető hivatali bűncselekményeket, a bántalmazás közfeladatot ellátó személy eljárásában,⁹ és a közfeladati helyzettel visszaélés büntetétét.¹⁰ A törvényjavaslat szerint az előbbi beiktatásának jogpolitikai indokait az képezte, hogy „a közfeladatot ellátó – így pl. a polgárőrként eljáró – személyek a részükre biztosított büntetőjogi védelemmel ne élhessenek vissza, és az »átlag állampolgárok cselekményénél« súlyosabb büntetéssel fenyegetse a jogalkotó, ha eljárásuk során más bántalmaznak. A bűncselekmény büntetési tétele megegyezik a bántalmazás hivatalos eljárásban bűncselekményre rendelt büntetési tételekkel.” (URL9).

Egy 2008-as vizsgálat szerint a mentődolgozók közelítőleg 12%-át képezték a közfeladatot ellátó személyek elleni erőszakos cselekmények sértetti körének. Figyelmet érdemel ugyanakkor a tanulmány azon következtetése is, mely az oki tényezők egyikeként említi az időnként tetten érhető sértetti közrehatást, amelynek mérséklésére konfliktuskezelő képzéseket tartanak célravezetőnek (Nagy, 2011).¹¹ Az egészségügyi dolgozók körében viszont a probléma kezelésének egyik eszközeként megfogalmazódott a betegek részéről az ellátás során – amelynek egyik kiemelten veszélyeztetett helyszíne a mentőautó – tanúsított agresszió kivédésére önvédelmi képzés szükségessége (Ráczkevy-Deák & Besenyő, 2022).¹²

A médiumokban bemutatott esetek elszaporodottságának érzete miatt 2020-ban kifejezetten a helyszíni betegellátást végző mentődolgozók védelmére jogalkotói szinten is felmerült a törvényi fenyegetettség további szigorításának igénye, de a szankciók súlyosítására nem került sor (URL10). 2018 második felévétől 2023-ig az évenkénti eloszlásban egészségügyi dolgozók elleni

8 Btk. 459. § 12/g) pont.

9 Btk. 302. §.

10 Btk. 306. §.

11 Az Országos Kriminológiai Intézet a közfeladatot ellátó személyek elleni erőszakos cselekményekre irányuló, a 2008. évben országosan 283 befejezett eljárás elemzését magába foglaló vizsgálata szerint a sértettek 11,9%-a volt mentődolgozó (amelyből – valószínűleg a betegérintkezéssel arányban – 8,8% mentőápoló, 2,5% mentőgépkocsi-vezető, 0,6% mentőorvos).

12 Az egészségügyi dolgozók körében 2020–2021-ben végzett online kérdőíves felmérésben 720 választ elemeztek, amelyből a mentőszolgálat részéről 61 kitöltés (8%) történt.

átlagosan és tartósan 100 esetszám továbbra sem képez nyomós okot arra, hogy a generális prevenció érdekében a büntetési tétel növelésével lenne szükséges a jogalkotónak reagálni. Elgondolkodtató azonban, hogy ebben az időszakban a munkájuk során közel hatszáz esetben erőszakos cselekmény sértettjévé vált egészségügyi szakdolgozók háromnegyedét (77%) a sürgősségi ellátás szakmacsoporthoz tartozó mentőegységek tagjai alkották (URL11).¹³ Mindeközben a bántalmazás közfeladatot ellátó személy eljárásában bűncselekmény elkövetőinek csupán 12%-a volt mentő szakdolgozó.

Következésképpen a bántalmazás közfeladatot ellátó személy eljárásban bűncselekmény tényállását nem – a sértettként valóban kitett – mentődolgozók ilyen cselekményeinek visszaszorítása miatt alkotta a törvényhozó.

Esetleírás

A Bács-Kiskun Vármegyei Rendőr-főkapitányság joggyakorlatából választott eset elkövetői mint az állami mentőszolgálat mentést és betegszállítást végző tagjai, cselekedetük minden elemével áthágták a foglalkozásukra vonatkozó törvényi kötelezettségeket, valamint morális kinyilatkozás kereteit.

A Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara újfent hivatkozott Etikai Kódexe leszögezi:

„1.3. Az egészségügyi szakdolgozó soha nem vehet részt kínzásban, bármiféle kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódban. Ilyen cselekményeket nem végezhet, ezekhez semmilyen segítséget nem nyújthat, tekintet nélkül arra, hogy ki ezen cselekmények alanya.

1.8. Az egészségügyi szakdolgozónak el kell kerülnie a hátrányos megkülönböztetés minden formáját a betegek ellátása, valamint a munkatársakkal való kapcsolata során egyaránt.

1.16. Az egészségügyi szakdolgozó egészségügyi ellátással kapcsolatos erkölcsi kötelessége és felelőssége elsősorban a segítségre, gyógyításra, ellátásra, gondozásra, ápolásra, kisézésre és védelemre szoruló beteg, család és közösség tagjai felé irányul.

13 Közfeladatot ellátó személy elleni erőszak bűncselekmény miatt az egységes nyomozó hatósági és ügyészségi bünyügyi statisztika a 2018. VIII. hó és 2023 közötti időszakban 2292 regisztrált elkövetést tartalmaz, ezen belül az orvosokhoz és az egészségügyi szakdolgozók szakmacsoportjaihoz tartozó 16 munkakört érintően 564 bűncselekmény (24%) történt. A mentőápolók, mentőszakápolók (220 eset), a gépkocsivezetők (29 eset), valamint a mentőtisztek (188 eset) sérelmére elkövetett (halmazatba foglalt valamennyi) bűncselekmény miatt befejezett büntetőeljárások száma 437. A bántalmazás közfeladatot ellátó személy eljárásában bűncselekmény miatt 125 eljárást fejeztek be a rendőri szervek, de ebből csupán 15 eset (12%) volt mentőegység tagjának terhére róható. Forrás: ORFK Bünyügyi Főigazgatóság Bünyügyi Elemző-Értékelő Főosztály.

II.12. Az egészségügyi szakdolgozónak törekednie kell arra, hogy az általa végzett beavatkozások és műveletek során a betegnek a lehető legkevesebb fájdalmat okozza.”

E tanulmányban bemutatott eset elkövetői a segítségre szoruló embertársuk ellen aljas céllal ártó magatartásuk révén súlyosan alááshatták¹⁴ a munkájuk és testületük iránti közbizalmat. A foglalkozásukkal összefüggésben országosan egyedülálló módon követhettek el közösség tagja elleni erőszak bűncselekményt is. Az általuk a bántalmazáshoz alkalmazott mentőgépkocsi (annak belső tere) a hazai kriminálstatistikában még sosem fordult elő elkövetés eszközeként.¹⁵ A nyomozás nem maradt adós a gyűlöletmotívumot igazoló bizonyíték beszerzésével, amelynek hiánya az ilyen típusú ügyekben gyakran okoz bizonyítási nehézséget (Bárd, 2019).

Az 52 éves L. Istvánt 2022. április 4-én éjjel fulladásos panasszal mentő szállította lajosmizsei otthonából Kecskemétre, a megyei kórházba. A szállítás közben történt gyorsfékezőt követően a beteg fejsérülést szenvedett és elhunyt. Az OMSZ bejelentésére a halál bekövetkezésének helyszínén a Kecskeméti Rendőrkapitányság balesethelyszínelője intézkedett, aki a mentőszemélyzet elmondása alapján a személyi sérüléses közúti balesetről készített jelentésében az alábbiakat rögzítette.

„N. Tibor az általa vezetett OMSZ mentőgépkocsival, az utastérben tartózkodó K. Miklós mentőápolóval és L. István beteg személlyel közlekedett az 5. sz. főúton Lajosmizse irányából Kecskemét irányába. Haladása során egy vadnyulat észlelt az út jobb oldalán, amely át akart szaladni az útesteten. Az állat elütése elkerülése érdekében a gépjárművel intenzív lassító fékezőt végzett, minek hatására a hátsó utastérben, a menetiránnyal egyezően utazó L. István az ülésből kiesett és a vele szemben, a menetiránynak háttal utazó K. Miklós bal oldalán lévő polcnak fejével neki esett.”

A Kecskeméti Rendőrkapitányság a bejelentést követően nyomozást rendelt el foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétség gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen. Rövidesen tanúként kihallgatták a mentőgépkocsi-vezetőt és a mentőápolót, akik a balesethelyszínelő előtt tett nyilatkozataikkal és a mentési esetlapban rögzítettekkel egyező tartalmú vallomást tettek. Lefoglalták a mentőgépkocsi fedélzeti menetadat-rögzítő készülék adatait tartalmazó adathordozót, és kiértékeltek a felvételt. A kép- és hangfelvételt, a sebesség-, idő- és helymeghatározási adatokat megismerve felmerült a bűncselekmény halált okozó minősítése, ezért a bűnügyet áttették a Bács-Kiskun Vármegyei Rendőr-főkapitányságra.

14 Még nem született jogerős ítélet.

15 ORFK Bűnügyi Főigazgatóság Bűnügyi Elemző-Értékelő Főosztály.

A hatáskörváltozást eredményező bizonyíték, a mentőegység helyszínre irányításától a beteg újraélesztéséhez riasztott mentőorvos érkezéséig terjedő 44 perc időtartam utastéri kép- és hangfelvétele az alábbiakat tartalmazta.

A két mentődolgozó a sértett lakóhelyére utazásuk közben, egymás kinyilatkozásait helyeselve, azokat mintegy felülmúlva és kiegészítve cigányellenes tartalmú beszélgetést folytattak. Az ágyából kiszólitott, csendes, nőtestvére által támogatott beteg átvételekor a mentőápoló közölte társával, hogy „*Menetközben lesz majd egy macska az úton.*”, mire a gépkocsivezető a „*Nem egy lesz.*” választ adta. Amint azt a fedélzeti kamerafelvétel a szélvédő tükröződéséből láttatta, a mentőápoló a gépkocsivezető mellett foglalt helyet. Előző szövegük a későbbiekben nyert értelmet, amikor az elindulás után a gépkocsivezető megkezdte a jármű kormányának indokolatlan oldalirányú mozdítását, miközben kérkedve számolt be egy korábbi hasonló szállításáról, amelyben szándékosan okozott sérülést egy ittassága miatt problémás nőbetegnek. A sértett lakása előtti kátyús földútról kiérve a szilárd burkolatú úttesten a járművezető folytatta a kormány rángatását, közben ennek okaként macskák úttesten szaladgálásáról kiáltozott, amely jelenség – a felvétel tanúsága szerint – valótlan volt. Haladásuk során a szótlan beteg állapotán derültek, és a gépkocsivezető kitartóan folytatta a mozgó jármű billegtetését. Mivel a kívánt célt, a beteg számára történő sérülés okozását nem érte el, ezért, immár a főúton haladva, kapaszkodásra szólította fel társát, és – forgalmi ok nélkül – a jármű sebességét intenzív fékezéssel 68 km/óra sebességről 42 km/óra sebességre csökkentette.

A mentőápoló hátra tekintve súlyosnak ítélte a beteg fejsérülését, ezért megálltak. A gépkocsivezető egyirányú beszédben szidta a továbbra is szótlan beteget, felelősségre vonta, hogy miért kapcsolta ki a beteghordószék rögzítőövét. Megkezdtek az ellátását. Néhány perc múltán tovább indultak. A mentőápoló a betegtérben maradt. A hangfelvétel szerint ijedten kezdték egyeztetni a mentésirányításnak adandó jelentés tartalmát. A gépkocsivezető javaslata szerint megegyeztek abban, hogy a beteget induláskor előírászerűen rögzítették a hordószékhez, az ápoló hátul utazott, miközben a beteg észrevétlenül kikapcsolta az övét. A fékezést egy nyúl úttesten átszaladásával fogják magyarázni és ehhez a verzióhoz „foggal-körömmel ragaszkodniuk kell”. A jelentéstételt követően, Kecskemét határában mentőorvosi kocsik érkeztek eléjük és átvette az időközben keringésleállás állapotába került beteg újraélesztését, sikertelenül.

A felvételen hatszor hangzott el a sértett gúnyosan ejtett vezetéknéve, ötször a „cigány”, négyszer a „k.. anyját”, és a „r...jon meg”, háromszor a „f..m” és a „legretkesebb”, kétszer a „buzi” kifejezés. A gépkocsivezető a beteg felvételétől a vészfékezésig tartó öt perc alatt a kormánykerék indokolatlan rángatásával 15 elkülöníthető alkalommal lengette ki oldalirányban a haladó járművet.

A Bács-Kiskun Vármegyei Rendőr-főkapitányság a foglalkozás körében elkövetett halált okozó gondatlan veszélyeztetés vétsége miatt folytatott büntető-eljárásban már tervezés szakaszában egyeztetett a nyomozás felügyeletét ellátó ügyészséggel, és a tény- és jogkérdések, valamint a bizonyítással összefüggő jogkérdések körében meghatározta a bizonyítás tárgyát. A mentődolgozók (ápoló, gépkocsivezető, orvos, állomásvezető) valamint L. István hozzátartozói köréből hat tanút hallgattak ki. A szakértői bizonyítás keretében a főkapitányság munkatársai beszerezték a sértett holttestének boncolásáról készült jegyzőkönyvet, annak első és második kiegészítését, szövettani és vegyész szakvéleményeket, valamint a vélemények közötti eltérés feloldására együttesen is meghallgatták a szakértőket. Egyesített igazságügyi fizikus és orvosszakértői véleményt, valamint elsősorban a hangminőség javítása érdekében, hangtechnikai szakvéleményeket szereztek be.

A védekezésre képtelen személy sérelmére elkövetett könnyű testi sértés büntette, bántalmazás közfeladatot ellátó személy eljárásában büntette és közösség tagja elleni erőszak büntette megalapozott gyanúja miatt társtettesként kihallgatott terheltek vallomásaiból érdemi adat nem volt nyerhető, mert a terhükre rótt cselekménnyel kapcsolatban nem nyilatkoztak.

A rendőrség az Országos Mentőszolgálattól bekérte a betegszállítási, foglalkoztatási dokumentumokat és a belső vizsgálat iratait. Elektronikus adatként lefoglalta a fedélzeti adatrögzítő készülék adatait.

A nyomozás eredményeként a nyomozó hatóság az alábbi, a vádiratban is átvett tényállást állapította meg. Az állami mentőszolgálatnál közfeladatot, mentést és betegszállítást végző N. Tibor és K. Miklós a mentésirányítástól L. István mentőszállítására kaptak utasítást. A sértett lakcímére haladva beszélgetésükben feltételezték a beteg cigány származását. A mentőgépjárművel történő szállítás során, a járművet vezető N. Tibor, a szabályzatellenesen mellette utazó K. Miklóssal szándékegységben, azért, hogy a sértettnek etnikai csoport-hoz tartozása miatt sérülést okozzon, többször indokolatlan kormányozdulatot tett, majd az eredmény elérése érdekében vészfékezett. Ennek következtében a sértett a betegszállító térben a hordszékből előrebukott, fejét a beépített táskatartó polcba ütötte, és a hajas fejbőr egész állományát érintő, mindkét fül tapadása mögül a fejtetőn átívelő lebenyes repesztett sebzését, nyolc napon belül gyógyuló sérülést szenvedett. L. István az alapbetegségei miatt a sérülés elszenvedésekor a klinikai halál állapotában volt, és röviddel később természetes okból, tüdőgyulladás következtében elhunyt.

Különleges bizonyítást igényelt annak megítélése, hogy a bántalmazás és sérülés elszenvedésekor a sértett élő vagy holt állapotban volt. Az orvosszakértői szakvélemények és kiegészítéseik, valamint a szakértők együttes

meghallgatása révén tisztázódott, hogy a sértett „a halál kapujában” volt: *„a hajas fejbőrlebenyes repesztett sérülésének állományában szabad szemmel vérzés nem volt látható. Az e területen észlelt mikroszkópikus méretű vérzés létrejöhethetett, ha (a beteg) az előrezuhanáskor a klinikai halál állapotában volt, majd a fejének a polcba csapódásakor következett be a biológiai halál.”*

Ugyancsak szokatlan kérdés fogalmazódott meg a fedélzeti kamerafelvételen a gyorsfékező és megállást követően hallható „oá”-szerű hang vizsgálata kapcsán, melyre a hangtechnikai szakértő igyekezett magyarázatot adni. E szerint a vizsgált effektus távolabbról, nem a vezetőfülkéből érkezett, nem az abban beszélgető emberektől származott. Mindamellet emberi eredetűnek imponált, ugyanakkor zaj, súrlódás nem volt kizárható, de a felvételen másutt nem volt hallható. A válasz keresése a sértett élő vagy holt állapotának megállapításához járult hozzá.

A terheltek foglalkoztatási viszonyairól a nyomozás feltárta, hogy K. Miklós (21 éves) egészségügyi szolgálati munkaszerződéssel 2021-től az Országos Mentőszolgálatnál, a Kecskeméti Mentőállomáson mentőápoló (szakdolgozó) munkakörben dolgozott. E tevékenysége során az állami mentőszolgálatnál mentést és betegszállítást végzett, valamint a mentőegység vezetőjeként utasításadási joggal irányította N. Tibort a beteg szállításával kapcsolatban. N. Tibor (53 éves) munkaszerződéssel 2007 óta közalkalmazotti, majd 2021-től egészségügyi szolgálati jogviszonyban állt az Országos Mentőszolgálatnál, a Kecskeméti Mentőállomáson mentőgépkocsi-vezetői munkakörben dolgozott, feladata mentés és betegszállítás volt. 2022. április 8-án a munkáltató K. Miklós és N. Tibor egészségügyi szolgálati jogviszonyát az esettel összefüggésben azonnali hatályú felmondással megszüntette.

A Bács-Kiskun Vármegyei Rendőr-főkapitányság a nyomozást befejezte, és az ügyet vádemelési javaslattal az ügyészségnek átadta. A Kecskeméti Járási Ügyészség 2023. október 5-én K. Miklós egykori mentőápoló ellen bűnsegédi minőségében, N. Tibor egykori mentőgépkocsi-vezető ellen tettesi minőségében védekezésre képtelen személy sérelmére elkövetett könnyű testi sértés büntette, bántalmazás közfeladatot ellátó személy eljárásában büntette és közösség tagja elleni erőszak büntette miatt vádat emelt. A vádiratban a terhelti beismerés és a tárgyaláshoz való jogról lemondás esetén K. Miklósról 2 év, N. Tiborra 2 év 6 hónap börtön végrehajtási fokozatú szabadságvesztés-büntetés kiszabását indítványozta az ügyészség. A terheltek az előkészítő ülésen nem fogadták el az ügyészség mértékes indítványát.

Néhány héttel az eseményt követően a hozzátartozókat is megszólaltatva, egy bulvárlap adott hírt a történetekről, melyet számos helyi és országos médium adott tovább. Megkeresésükre a nyomozás tényét megerősítette a Bács-Kiskun

Vármegyei Rendőr-főkapitányság, az Országos Mentőszolgálat szóvivője pedig röviden közölte, hogy „*a mentők azonnal értesítették a rendőrséget, a halál okának, az eset körülményeinek tisztázása érdekében eljárás folyik*” (URL12). Az eset hamar kikerült a híradásokból, és a vádemelés hírére már csak mérsékelt médiaérdeklődés mutatkozott (URL13).

Összegzés

A bemutatott jogeset megfelel annak a kriminológia kategóriának, amit a jogirodalom gyűlöletbűncselekményként határoz meg. A minősítéshez két elem szükséges: egy (jellemzően erőszakos) alapbűncselekmény és annak motívumaként a sértett csoportjával szembeni ellenségesség fennállása. A nyomozó hatóság lefoglalta és értékelte a mentőgépkocsi fedélzeti menetadat-rögzítő készülékén tárolt digitális adatokat, amelyek kétséget nem hagytak afelől, hogy az elkövetők erőszakos cselekményét az etnikai kisebbség elleni gyűlöletük motiválta. Tettükre már akkor készültek, amikor a sértett személyét még nem ismerték. A betegsége és egyedülléte miatt kiszolgáltatott áldozatuk ellenállás nélkül vált a mentőgépkocsi menetjellemzőit és belső terét közvetett eszközként felhasználó, felelősségváró, az eredményt kitarthatóan elérni kívánó erőszakuk tárgyává.

Az egykori mentődolgozók cselekményét újfent az egyedi, elszigetelt jelzőkkel lehetne illetni, azonban a felszínre kerülés véletlenszerűsége, az elkövetőknek az egyezményes kifejezés-használatukban is megmutatkozó begyakorolt együttműködése az egyéneken túlmutató, nem kizáróan a látencia fátyla alatt lappangó, a közszolgálat bizonyos szakmaközösségeire nézvést különös veszélyek fennállását feltételezik.

Bár a mentődolgozók kis hányadban érintettek, de láthatóan nem volt indokolatlan a közfeladatot ellátó személyek illegitim erőszakos cselekményeikhez súlyosabb büntetőjogi következményeket rendelni, azért, hogy a számukra egyébként alappal biztosított büntetőjogi védelemmel ne élhessenek vissza, az elvárt közszolgálati szerepükkel azonosuljanak, annak kereteivel tisztában legyenek.

Felületes szemlélettel mondhatnánk, hogy a káros jelenségek visszaszorítására elegendő lenne tovább(!) szigorítani az egészségügynek a rendészetben meghonosult belső bűnmegelőzési, bűnfelderítési kontrollját. Az egészségügy, hasonlóan az oktatásügyhöz, konvergál a központosított és közvetlen kormányzati irányítottáshoz, úgy tűnik azonban, hogy ezekkel, a jogszabályok által biztosított kvázi büntetőjogi eszközökkel az említett ágazatokban lassan lehet közelíteni a remélt célok teljesüléséhez. A hivatásukat gyakorló pedagógusok – a polgárőröket és az iskolaőröket megelőzve – továbbra is élen állnak

a bántalmazó közfeladatot ellátó személyek között. A bemutatott ügy éppen ezért nem az érintett szakmacsoport, az egészségügyi dolgozók erkölcsi megítélésének árnyalását kívánja az érő olvasótól, hanem arra a felismerésre ösztönöz, hogy a közszolgálat, mint a legnagyobb foglalkoztató, milyen jelentős mértékben kitett a társadalom olyan működési zavarainak, mint az előítéletesség, a kezeletlen kulturális konfliktus, a sorsára hagyott cigánysághoz viszonyulás. Jogesetünk elkövetői magatartásukban leképezték e zavarokat, megfertőződésüktől becses hivatásuk szakmakultúrája sem tudta megóvni őket.¹⁶

Felhasznált irodalom

- Bárd P. (2019). A gyűlölet-bűncselekmények elleni fellépés. In Borbíró A., Gönczöl K., Kerecsi K. & Lévai M. (Szerk.), *Kriminológia* (pp. 872–886). Wolters Kluwer Hungary.
- Bezerédi I. (2016). Esetelemzés. *Belügyi Szemle*, 64(11), 108–116. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2016.11.7>
- Korinek L. (2019). *Paradoxonok a kriminológiában*. ORAC Kiadó.
- Minkó-Miskovics, M. & Ács, G. (2023). Az egészségügyben közfeladatot ellátó személyek büntetőjogi védelme. *Orvosi Hetilap*, 164(6), 227–233. <https://doi.org/10.1556/650.2023.32700>
- Nagy L. T. (2011). A közfeladatot ellátó személy ellen erőszak vizsgálata. In Virág Gy. (Szerk.), *Kriminológiai Tanulmányok* 48. (pp. 144–167). Országos Kriminológiai Intézet.
- Ráczkevy-Deák, Gy. & Besenyő, J. (2022). Egészségügyi dolgozók ellen elkövetett erőszakos cselekedetek: Hazai tapasztalatok. *Orvosi Hetilap*, 163(28), 1112–1122. <https://doi.org/10.1556/650.2022.32466>

A cikkben szereplő online hivatkozások

- URL1: *A Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara Etikai Kódexe*. https://meszk.hu/wp-content/uploads/sites/7/2022/12/meszk_etikai_kodex_20140416.pdf
- URL2: *Közlemény a 2024. évben szja 1%-os felajánlásban részesült civil kedvezményezettekről (20334. sor)*. https://nav.gov.hu/ado/szja1_1/kimutatasok_elszamosolasok/civil-szervezetek/egyszaz_kiut_2024/kozlemeny-a-2024.-evben-szja-1-os-felajanlasban-reszesult-civil-kedvezmenyezettekrol
- URL3: *Újra megszólalt a mentőszolgálat Gálvölgyi János esetéről*. <https://infostart.hu/belfold/2023/05/15/ujra-megszolalt-a-mentoszolgalat-galvolgyi-janos-eseterol#>
- URL4: *Feljelentették a mentőápolót, dicséretet kapott*. <https://magyarnemzet.hu/belfold/2024/01/feljelentettek-a-mentoapolut-dicseretet-kapott>

16 Prof. Dr. Finszter Géza szerzővel megosztott gondolatai alapján.

- URL5: *Tájékoztatás az egységes alapellátási ügyeleti rendszerről az Országos Mentőszolgálat honlapján* <https://www.mentok.hu/ugyelet/>
- URL6: *Börtönhalál – Vádemelés kilenc kaposvári börtönőr és a börtönparancsnok ellen.* <https://www.jogiforum.hu/hir/2010/01/11/bortonhalal-vademeles-kilenc-kaposvari-borton-es-a-bortonparancsnok-ellen/>
- URL7: *Murder of Sarah Everard.* https://en.wikipedia.org/wiki/Murder_of_Sarah_Everard
- URL8: *Semmihez sem hasonlítható az a megaláztatás, amelynek a brit rendőr kitette áldozatait.* <https://telex.hu/kulfold/2023/02/03/london-rendorseg-szexualis-eroszak-metropolitan-anglia-david-carrick>
- URL9: *T/6958. számú törvényjavaslat a Büntető Törvénykönyvről.* <https://www.parlament.hu/irom39/06958/06958.pdf>
- URL10: *Bizottsági értesítés tárgysorozatba vételre vonatkozó döntésről. Az egészségügyi dolgozók védelme érdekében szükséges haladéktalan intézkedésekről.* https://www.parlament.hu/web/guest/folyamatban-levo-torvenyjavaslatok?p_p_id=hu_parlament_cms_pair_portlet_PairProxy_INSTANCE_9xd2Wc9jP4z8&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_auth=jV9hsmXh&_hu_parlament_cms_pair_portlet_PairProxy_INSTANCE_9xd2Wc9jP4z8_pairAction=%2Finternet%2Fcplsql%2Fogy_irom.irom_madat%3Fp_ckl%3D41%26p_izon%3D9364%26p_alsz%3D2
- URL11: *Regisztrált bűncselekmények száma az elkövetés helye szerint.* <https://bsr.bm.hu/Document>
- URL12: *Szétzúzták István fejét a mentőben – Kiakadtak a testvérek, nyomoz a rendőrség a rejtélyes halál miatt.* https://www.blikk.hu/aktualis/belfold/mentos-trefa-baleset-halal-lajosmizse-nyomozas-rendorseg/l0elgsv?sl_ps=d_1
- URL13: *Meghalt a fuldokló beteg, roma származása miatt bántották a mentők.* https://acnews.hu/_trashed-8/

Alkalmazott jogszabályok

1961. évi V. törvény a Magyar Népköztársaság Büntető Törvénykönyvéről
1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről
2006. évi XCVII. törvény az egészségügyben működő szakmai kamarákról
2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről
- 5/2006. (II. 7.) EüM rendelet a mentésről

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

- Bogdány Gy. (2025). Bántalmazás közfeladatot ellátó személy eljárásában bűncselekmény nyomozása. *Belügyi Szemle*, 73(6), 1189–1202. <https://doi.org/10.38146/BSZ-AJIA.2025.v73.i6.pp1189-1202>

Nyilatkozatok

Összeférhetetlenség

A szerző nem jelentett összeférhetetlenséget.

Finanszírozás

A szerző nem kapott pénzügyi támogatást a kutatáshoz, a szerzőséghez és/vagy a cikk publikálásához.

Etikai nyilatkozat

Jelen cikkhez nem kapcsolódik adatkészlet.

Nyílt hozzáférésről szóló tájékoztatás

Jelen cikk a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY NC-ND 2.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.0/>) feltételei szerint publikált Open Access közlemény, melynek szellemében a cikk bármilyen médiumban szabadon felhasználható, megosztható és újraközölhető, feltéve, hogy az eredeti szerző és a közlés helye, illetve a CC License linkje feltüntetésre kerülnek.

Levelező szerző

A cikk levelező szerzője Bogdány Gyula, aki a gyulabogdany@gmail.com e-mail címen érhető el.